

บรรณานุกรม

- จตุพร รัตนวราหะ. เพลงหน้าพาทย์. กรุงเทพฯ : ประพันธ์สำนักพิมพ์, 2519.
- ชวลิตร์ กันตารัตติ. ปกิณกะเกี่ยวกับนาฏศิลป์และการเล่นของไทย. ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ นายชวลิตร์ กันตารัตติ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนา, 2528.
- ชานาญ รอดเหตุภัย. รามเกียรติ์ปริทัศน์. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2522.
- ณรงค์ชัย ปิฎกรัตน์. "ซ้ำปี". สารานุกรมเพลงไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้ว, 2535.
- คารังราชานภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา. ตำนานละครโอเฑาะ. พิมพ์ครั้งที่ 4 พระนคร : คลังวิทยา, 2508.
- ไทยคดีศึกษา, สถาบัน รายงานการสัมมนาวิชาศิลปะและดนตรีไทย. ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 23-25 มิถุนายน 2515, โรงพิมพ์เจริญวิทย์, 2522.
- ธนิศ อยู่โพธิ์, ศิลปการละคอนหรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิวพร, 2516.
- นาคะประทีป. สมญาภิธานรามเกียรติ์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แพรววิทยา, 2510.
- นราธิปประพันธ์พงศ์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยา (ผู้แปล). จดหมายเหตุ ลาลูแบร์ พระนคร : องค์การค้าคุรุสภา, 2505.
- นริศรานุกัตติวงศ์, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ากรมพระยา, และ ม.จ.พิไลยเลขา, หม่อมเจ้าพิไลยเลขา ดิศกุล พิมพ์เนื่องในวันประสูติครบ 6 รอบ 8 สิงหาคม 2512. พระนคร : โรงพิมพ์วัชรินทร์การพิมพ์, 2512.
- ประทีน พวงสาส์. หลักนาฏศิลป์. พระนคร : โรงพิมพ์ไทยมิตรการพิมพ์, 2514.
- ปราณี สารานุกรม. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องหน้าพาทย์ ระดับนาฏศิลป์ชั้นสูง ปีที่ 2 มทบ. (อัสสาเนา).
- ปรเมษฐ์ บุณยะชัย. เอกสารประกอบการบรรยายเรื่อง ครูผู้ประกอบพิธีไหว้ครู ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลาง ปีที่ 3. มทบ. (อัสสาเนา).

ปริตตา เฉลิมเฝ้า กอนันตกุล. เบิกโรง. สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อมรินทร์การพิมพ์, 2534.

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตสถาน. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2525.

พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระบาทสมเด็จพระ. บทพระราชนิพนธ์รามเกียรติ์. กรุงเทพฯ :
องค์การคำคุณส์ภา, 2507.

หลูลวง (นามแฝง). เทวโลก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2530, หน้า 81.

มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. บ่อเกิดรามเกียรติ์. พระนคร : ศิลปา
บรรณาการ, 2513.

มนตรี ตราโมท. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 1, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพ-
มหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2534.

มัลลี คงประภัศร์. ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ. 19 กุมภาพันธ์ 2515 ณ
เมรุวัดเทพศิรินทร์ทราวาส. นครหลวงกรุงเทพธนบุรี : จักรานุกูลการพิมพ์ :
2515.

ศรีสุรางค์ พุทธทรัพย์, สุมาลัย บ้านกล้วย. ตัวละครในรามเกียรติ์. กรุงเทพ :
ธเนศวรการพิมพ์, 2525.

ศิลปากร. กรม ตำราพิชัยสงคราม. พิมพ์ครั้งที่ 6. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2515.
_____ . บทโฆษณชู้หนุ่มนานชาตสมร. แสดง ณ โรงละครแห่งชาติ, 2529.

สุวรรณี ชลานุเคราะห์, ศิลปะละครรำ หรือคู่มือนาฏศิลป์ไทย. กรุงเทพมหานคร :
ห้างหุ้นส่วนจำกัดศิวพร, 2516.

เสาวนิต วิงวอน. การศึกษาวิเคราะห์บทโขน เรื่องรามเกียรติ์. วิทยานิพนธ์หลักสูตร
ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
กรุงเทพ, 2519.

เสฐียรโกเศศ (ศาสตราจารย์ พระยาอนุมานราชธน). การศึกษาเรื่องประเพณีไทย.
พระนคร : ราชบัณฑิตสถาน, 2505.

_____ . อุปกณ์รามเกียรติ์. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2497.

- หลวงวิลาศวงงาม (หว่า อินทรนัฏ). บทโขน. กรมศิลปากร กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
 ศิวพร, 2507.
- อาคม สายาคม. ฝึกหัดละครหลวงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
รวมงานพิมพ์ของ นายอาคม สายาคม ผู้เชี่ยวชาญนาฏศิลป์ กรมศิลปากร
 (จัดพิมพ์ เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ นายอาคม สายาคม ๓ เมรุวัดมกุฏ-
 กษัตริย์ราม). กรุงเทพฯ, 2525.
- อาภรณ์ และจาดรงค์ มนต์วีสารัตร์. วิชาชุดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาศึกษาของครูสภา
นาฏศิลป์. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำครูสภา, 2517.
- อารดา สุมิตร. ละครในของหลวงในสมัยรัชกาลที่ 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา
 อักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.

Dowson, John. A Classical Dictionary of Hindu Mythology and
Religion. New Delhi : Rekha Printers (P) Ltd. 1989.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัมภาษณ์

1. กวี	วาระวัน	11 พฤษภาคม พ.ศ.2536
2. เกษม	ทองอร่าม	7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2537
3. จตุพร	รัตนวราหะ	19 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2537
4. จำเรียง	พุทธประดับ	4 มกราคม พ.ศ.2537
5. ทองสุข	ทองหลิม	2 มกราคม พ.ศ.2537
6. ธงไชย	โพธิารมย์	11 ธันวาคม พ.ศ.2536
7. อีรยุทธ	ยวงศรี	24 พฤศจิกายน พ.ศ.2536
8. ประเมษฐ์	บุญยะชัย	25 มกราคม พ.ศ.2536
		7 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2537
9. บัญญา	นิตยสุวรรณ	11 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2536
10. เพลิง	พลับประสงค์	6 มกราคม พ.ศ.2537
11. รามพ	โพธิเวส	3 พฤษภาคม พ.ศ.2536
12. สุเทพ	แก้วดวงใหญ่	1 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2537
13. อุดม	อังศุธร	4 พฤษภาคม พ.ศ.2536

ผู้แสดงแบบถ่ายภาพ

1. ด.ช.ประพัฒน์	ไพโรจน์	เป็นแบบ	การฝึกหัดเบื้องต้น
2. นายสัจจะ	ภู่งงสุทธิ	เป็น	พระราม
3. นายนราฤทธิ์	เอี่ยมศิริ	เป็น	พระลักษมณ์
4. นายสมชาย	อยู่เกิด	เป็น	ทศกัณฐ์
5. นายวีรศิลป์	ช้างชนุน	เป็น	พญमान
6. นายไพฑูรย์	เข้มแข็ง	เป็นแบบ	ทำอิริยาบถ และการตีบท

ทำการถ่ายแบบ ณ วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพฯ และเวทีการแสดง ณ สังคีตศาลา
กองการสังคีต วันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2537

ประวัติผู้เขียน

นายไพฑูรย์ เข้มแข็ง เกิดวันที่ 12 กันยายน พ.ศ. 2494 ที่อำเภอ
บางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา สำเร็จปริญญาตรีศึกษาศาสตร์บัณฑิต (นาฏศิลป์ไทย)
คณะนาฏศิลป์ และดุริยางค์ สถาบันเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา 2521
เข้าศึกษาต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ
พ.ศ. 2535 ปัจจุบันรับราชการที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ กองศิลปศึกษา กรมศิลปากร ตำแหน่ง
อาจารย์ 2 ระดับ 6

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย